

Ольга МІТЧУК,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри інформаційного права
та юридичної журналістики
Навчально-наукового інституту права
та гуманітарних наук
Національного університету водного господарства
та природокористування

<https://orcid.org/0000-0002-1011-7320>
o.a.mitchuk@nuwm.edu.ua

Olga MITCHUK,
Doctor of Sciences in Social Communications,
Professor, Head of the Department of Information Law
and Legal Journalism,
Educational and Scientific Institute
of Law and Humanities,
National University of Water
and Environmental Engineering (Rivne, Ukraine)

КРИЗОВА ЖУРНАЛІСТИКА В РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЛОКАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

CRISIS JOURNALISM IN REGIONAL MEDIA AS A FACTOR IN FORMING THE LOCAL INFORMATION ENVIRONMENT

У статті досліджено особливості функціонування кризової журналістики в діяльності регіональних медіа та її роль у формуванні локального інформаційного середовища. Актуальність дослідження зумовлена загальною потребою в оперативному, збалансованому та достовірному висвітленні кризових подій на місцевому рівні. Особливої уваги ця проблематика потребує в контексті збройних конфліктів, техногенних катастроф, суспільно-політичних потрясінь та інших екстремальних ситуацій, що впливають на життя територіальних громад. Функціональні характеристики регіональних медіа як важливого суб'єкта локальної інформаційної взаємодії, що забезпечують оперативне інформування населення, сприяє формуванню суспільної довіри, консолідації громади та протидії дезінформаційним впливам. Комунікаційні практики функціонують у контексті кризової журналістики та безпосередньо впливають на структуру і зміст локального інформаційного середовища. У воєнних умовах регіональні медіа виконують не лише інформативну, а й інтеграційну, стабілізаційну та безпекову функції, що сприяє підвищенню рівня інформаційної стійкості місцевих спільнот. Регіональні медіа в умовах кризи забезпечують не лише базову інформаційну функцію, а й роблять важливу стабілізуючу та консолідуєуючу роль у житті місцевих спільнот. Саме локальні видання часто стають першоджерелом достовірної інформації для громадян, формують довіру аудиторії та забезпечують функціонування місцевого інформаційного супроводу. Кризова журналістика виступає важливим фактором формування локального інформаційного середовища, забезпечуючи ефективну комунікацію між медіа, владою та громадою в умовах суспільних криз.

Ключові слова: кризова журналістика, регіональні медіа, локальне інформаційне середовище, кризові комунікації, інформаційна безпека.

The article examines the features of the functioning of crisis journalism in the activities of regional media and its role in the formation of the local information environment. The relevance of the study is due to the general need for prompt, balanced and reliable coverage of crisis events at the local level. This issue requires special attention in the context of armed conflicts, man-made disasters, socio-political upheavals and other extreme situations that affect the lives of territorial communities. Functional characteristics of regional media as an important subject of local information interaction, which provide prompt information to the population, contribute to the formation of public trust, community consolidation and counteraction to disinformation influences. Communication practices of crisis journalism that affect the structure and content of the local information environment. In wartime, regional media perform not only informative, but also integration,

stabilization and security functions, which contributes to increasing the information stability of local communities. Regional media in times of crisis not only provide a basic information function, but also play an important stabilizing and consolidating role in the life of local communities. It is local publications that often become the primary source of reliable information for citizens, build audience trust and ensure the functioning of the local information agenda in conditions of general uncertainty. Crisis journalism is an important factor in the formation of the local information environment, ensuring effective communication between the media, authorities and the community in times of social crises.

Keywords: crisis journalism, regional media, local information environment, crisis communications, information security.

© Мітчук О., 2026

Вступ. Актуалізація кризових явищ у суспільно-політичному житті, спричинених воєнними конфліктами, соціальними трансформаціями та інформаційними загрозами, зумовлює переосмислення ролі журналістики у формуванні стабільного та безпечного інформаційного простору. У сучасних умовах особливого значення набуває кризова журналістика, яка функціонує як важливий інструмент суспільної комунікації, спрямований на оперативне інформування населення, пояснення складних процесів та протидію дезінформаційним впливам. У цьому контексті вагомую роль відіграють регіональні медіа, оскільки саме вони забезпечують локальну аудиторію інформацією про події, що безпосередньо впливають на життєдіяльність територіальних громад, сприяють формуванню суспільної консолідації та підтримують інформаційну стійкість регіонального середовища. В умовах воєнного часу та інформаційної турбулентності регіональні медіа виконують не лише інформативну, а й соціально-інтеграційну, безпекову та комунікаційно-координаційну функції, що зумовлює необхідність наукового осмислення їхньої діяльності в парадигмі кризової журналістики.

Проблематика кризових комунікацій та трансформацій медійної діяльності в умовах кризових ситуацій активно розробляється в сучасному науковому дискурсі соціальних комунікацій. Теоретичні засади інформаційно-комунікаційного менеджменту в кризових умовах досліджувала А. Баранецька [1]. Питання функціонування медіакомунікацій у кризових ситуаціях розглядає В. Овсяник [8]. Теоретичні аспекти кризових комунікацій у медійному середовищі сучасної України вивчають А. Бистров [2], І. Літвінчук [5]. Вплив повномасштабної війни на розвиток українських регіональних медіа були предметом дослідження Є. Блінова [3], О. Мітчук [6]. Питання управління кризовими комунікаціями в різних типах конфліктних ситуацій аналізує Д. Олтаржевський [9].

Мета. Метою дослідження є визначення особливостей функціонування кризової

журналістики в діяльності регіональних медіа та з'ясування впливу на формування локального інформаційного середовища в умовах суспільної кризи і збройного конфлікту. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**: окреслити функціональні характеристики регіональних медіа як суб'єктів локальної інформаційної взаємодії в умовах кризових ситуацій; охарактеризувати основні комунікаційні практики кризової журналістики в регіональному медіапросторі; визначити значення кризової журналістики у формуванні локального інформаційного середовища та зміцненні інформаційної стійкості територіальних спільнот.

Методологія. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що дозволяють всебічно проаналізувати функціонування кризової журналістики в діяльності регіональних медіа та її вплив на формування локального інформаційного середовища. У роботі використано системний підхід, який дає змогу розглядати регіональні медіа як складову частину системи соціальних комунікацій, що функціонує в умовах суспільних криз та інформаційних викликів. У дослідженні застосовано структурно-функціональний підхід, який дозволив визначити основні функції регіональних медіа у формуванні локального інформаційного середовища, зокрема інформативну, інтеграційну, стабілізаційну та безпекову. Використання цього підходу дало можливість розглянути кризову журналістику як важливий елемент системи соціальних комунікацій, що забезпечує інформаційну взаємодію між медіа, владою та місцевими громадами в умовах кризових явищ. Крім того, застосовано елементи контент-аналізу, що дозволило окреслити характерні комунікаційні практики кризової журналістики в регіональних медіа, визначити тематичні пріоритети та особливості подання інформації в умовах суспільних криз. Сукупність зазначених методів забезпечує комплексний підхід до дослідження кризової журналістики та дозволяє

визначити її роль у формуванні локального інформаційного середовища.

Результати й обговорення. Кризові явища, що супроводжують функціонування сучасного розвитку суспільства, істотно трансформують характер реалізації діяльності медіасистеми, зокрема на регіональному рівні. У таких умовах журналістика виконує не лише інформативну функцію, а й стає важливим інструментом суспільної комунікації, спрямованим на забезпечення стабільності інформаційного середовища, координацію соціальних процесів та підтримку громадської довіри. Саме в кризових ситуаціях під час воєнних конфліктів, техногенних катастроф, соціально-політичних потрясінь чи інших надзвичайних подій особливо актуалізується роль кризової журналістики як специфічної практики медійної діяльності, що передбачає оперативне, відповідальне та соціально орієнтоване висвітлення подій. На думку дослідниці А. Баранецької, «своєю чергою кризові комунікації як закономірний феномен сучасного інформаційного простору формують особливий соціально відповідальний дискурс з аудиторією, сутність якого проявляється в підтримці взаємин зі споживачами / клієнтами на рівні довірчих довготривалих стосунків та надання необхідної інформації» [1, 117].

Аналіз діяльності регіональних медіа в кризових умовах забезпечує суттєву трансформацію їхньої функціональної моделі. О. Мітчук зауважує, що «регіональні медіа діють у специфічному локальному контексті, що поєднує близькість до аудиторії, підвищену довіру та водночас уразливість до інформаційно-психологічних впливів» [6, с. 56]. Якщо в умовах стабільного інформаційного середовища місцеві видання традиційно зосереджуються на висвітленні подій місцевого значення, соціально-економічних проблем громади та культурного життя регіону, то в кризових умовах кардинально змінюється їх функціональний профіль.

Реагуючи на виклики кризового середовища, локальні медіа адаптують свої комунікаційні практики до потреб аудиторії, посилюючи оперативність інформування, увагу до перевірки фактів та соціально орієнтований характер інформаційного контенту. Регіональні медіа в умовах кризи забезпечують функціональний супровід медіа, які виходять за межі традиційного інформування. Унаслідок цього визначимо функціональну приналежність медіа, розділивши на функції: інформаційну, функцію верифікації та спростування дезінформації, а також функцію психологічної підтримки аудиторії. Розділяємо думку І. Літвінчук, яка наголошує,

що «до ключових характеристик кризової комунікації можна віднести гнучкість та адаптивність способів взаємодії між суб'єктами (залежно від типу кризи та ступеня її загострення), підсилення неформальних засобів отримання та передачі інформації (через соціальні мережі, месенджери тощо), а також зниження централізму в комунікаційному процесі та своєчасне ситуативне реагування на виникаючі проблеми» [5, с. 149].

У структурі кризової журналістики ці функції взаємопов'язані та формують комплексну модель комунікаційної взаємодії регіональних медіа з локальною аудиторією. Базовою у цій системі є інформаційна функція, що реалізується через оперативне повідомлення про кризові події, надання практичних рекомендацій населенню та забезпечення доступу до офіційних джерел інформації. Саме вона створює основу для подальшого формування стабільного інформаційного середовища. Водночас її реалізація тісно пов'язана зі стабілізаційною функцією, яка проявляється у протидії панічним настроям, спростуванні маніпулятивних наративів і формуванні в аудиторії зваженого, раціонального ставлення до кризових подій. Своєю чергою інтеграційна функція спрямована на консолідацію місцевої громади навколо спільних цінностей, підтримку соціальних зв'язків та координацію колективних дій у подоланні наслідків кризових ситуацій. В умовах повномасштабного збройного конфлікту саме безпекова та стабілізаційна функції мають першорядне значення, тоді як у мирний час вони залишаються другорядними або взагалі не актуалізуються. Йдеться про здатність регіональних медіа до функціональної адаптації залежно від характеру та інтенсивності кризової ситуації. У взаємодії зазначені функції забезпечують не лише інформування населення, а й підтримку інформаційної стійкості територіальних громад, що є однією з ключових характеристик кризової журналістики в регіональному медіа-просторі.

Кризова журналістика формується як відповідь медіасистеми на підвищений рівень суспільної невизначеності та інформаційної напруги. У таких умовах журналістська діяльність спрямовується на забезпечення населення достовірною інформацією, пояснення складних процесів простими словами і запобігання поширенню панічних настроїв. Особливе значення кризова журналістика набуває в діяльності регіональних медіа у час турбулентного інформаційного буття. Саме локальні інформаційні ресурси безпосередньо взаємодіють

із територіальними громадами, оперативно реагують на події місцевого значення та формують інформаційний простір конкретного регіону. У ситуаціях кризових викликів регіональні медіа часто виступають основним джерелом інформації для населення, оскільки вони забезпечують доступ до локально значущих новин, повідомляють про безпекову ситуацію, діяльність місцевої влади, гуманітарні ініціативи та інші процеси, що впливають на життя громад.

Функціонування регіональних медіа в умовах кризи характеризується зміною тематичних пріоритетів, посиленням аналітичного складника інформаційного контенту та активізацією комунікації з експертним середовищем, формуючи регіональну медіарезистентність. Концепт регіональної медіарезистентності є відносно новим у вітчизняній науковій думці, однак його актуальність стрімко зростає в умовах сучасних інформаційних викликів. Як зазначає дослідниця О. Мітчук, регіональна медіарезистентність — це «інтегральна здатність регіональних медіасистем (включно з редакційними командами, інфраструктурою, контентом та аудиторією) протистояти, адаптуватися та швидко відновлюватися після деструктивних інформаційних впливів, гібридних загроз, кризових ситуацій чи надзвичайних подій, забезпечуючи при цьому безперервність критично важливого інформування населення та зберігаючи довіру в умовах обмежених ресурсів» [6, с. 57]. Значну роль у цьому процесі відіграє прагнення медіа забезпечити не лише інформування аудиторії, а й формування суспільної довіри, консолідацію громади та підтримку соціальної стабільності. Таким чином, кризова журналістика на регіональному рівні набуває комплексного характеру, поєднуючи інформаційні, комунікаційні та соціально інтеграційні функції.

Як зазначають науковці, «регіональні онлайн-медіа справляють значний вплив на формування громадської думки в умовах воєнного стану, виступаючи противагою централізованим пропагандистським наративам і забезпечуючи плюралізм локального інформаційного простору» [10, с. 3]. При цьому ефективність цього впливу прямо залежить від рівня медіарезистентності конкретного видання, чим вища стійкість редакції до зовнішнього тиску, тим більш незалежним і достовірним є її контент і тим більшою довіра до неї в аудиторії.

Формування якісного локального інформаційного середовища через кризову журналістику має довгострокові наслідки для стійкості територіальної громади. Громади, інформаційний простір яких структурований активними

та відповідальними регіональними медіа, демонструють вищий рівень соціальної згуртованості, критичного мислення та здатності до самоорганізації в умовах криз. Це перетворює регіональні медіа з простого інформаційного ресурсу на стратегічний інститут розвитку місцевого суспільства, інвестиції в який є одночасно інвестиціями в інформаційну безпеку, соціальну стійкість і демократичний розвиток регіону.

В умовах воєнного часу роль регіональних медіа у формуванні локального інформаційного середовища істотно зростає. Під впливом воєнно-політичних викликів інформаційний простір регіонів зазнає суттєвих змін, що проявляється у зростанні попиту на оперативну та перевірену інформацію, підвищенні значення безпекової тематики та посиленні уваги до проблем життєдіяльності територіальних громад. У таких умовах регіональні медіа виконують не лише функцію передачі інформації, а й стають важливими комунікаційними платформами, що забезпечують взаємодію між різними соціальними групами, органами влади та громадськістю.

Однією з ключових характеристик кризової журналістики є її орієнтація на суспільну відповідальність та дотримання професійних стандартів журналістики. Розділяємо думку про те, що «поняття ефективності комунікації в медіа під час кризи також включає в себе розвиток стратегій для управління репутацією, взаємодії зі зацікавленими сторонами та формування позитивного сприйняття дій та рішень в умовах обмеженого часу та великого тиску» [5, с. 149]. У періоди криз медіа повинні особливо уважно ставитися до перевірки інформації, уникати поширення неперевіраних повідомлень і забезпечувати баланс між оперативністю та достовірністю.

З огляду на це кризова журналістика виступає важливим фактором формування локального інформаційного середовища, оскільки саме через діяльність регіональних медіа відбувається поширення інформації, формування громадської думки та забезпечення комунікації між різними соціальними інституціями. У результаті локальний медіапростір набуває рис стабілізаційного комунікаційного середовища, що сприяє підтримці суспільної згуртованості, підвищенню рівня довіри до медіа та зміцненню інформаційної стійкості територіальних громад.

Висновки та перспективи досліджень. Кризова журналістика є важливим елементом функціонування сучасної медіасистеми,

особливо на регіональному рівні, де інформаційна взаємодія безпосередньо пов'язана з життєдіяльністю територіальних громад. В умовах суспільних криз, зокрема воєнних конфліктів, техногенних катастроф або соціально-політичних потрясінь, діяльність регіональних медіа зазнає функціональної трансформації. Традиційна інформаційна функція доповнюється стабілізаційною, інтеграційною та безпековою складовими, що забезпечують формування локального інформаційного середовища та підтримку комунікаційної стабільності в громаді.

Регіональні медіа в умовах кризових явищ виконують роль ключових комунікаційних посередників між владою, суспільством та інституціями громадянського сектору. Інтеграційний потенціал регіональних медіа проявляється у консолідації громади навколо спільних цінностей, координації суспільних ініціатив і підтримці соціальної солідарності у кризових ситуаціях.

Кризова журналістика виступає важливим фактором формування локального інформаційного середовища, оскільки забезпечує ефективну комунікацію між медіа, владою та громадою, сприяє протидії дезінформаційним впливам і формує умови для стабільного функціонування регіонального медіапростору в умовах кризових викликів.

Список використаних джерел

1. Баранецька А. Д. Інформаційно-комунікаційний менеджмент: кризові практики. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2021. Т. 32 (71). С. 112–119. DOI: DOI 10.32838/2710-4656/2021.6-3/20.
2. Бистров А. Кризові комунікації українських медіа періоду повномасштабного вторгнення: теоретичний аспект. *Образ*. 2025. № 2 (48). С. 81–92. DOI: 10.21272/Obraz.2025.2(48)-81-92.
3. Блінов Є. Вплив повномасштабної війни на розвиток українських регіональних медіа. *The Facets of History*. 2023. № 5 (13). С. 219–229. DOI: 10.61655/2708-1249.5(13).2023.219-229.
4. Бурдега Т. В. Особливості конструктивної журналістики у новинах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2025. Т. 36 (75). № 6. С. 211–217. DOI: 10.32782/2710-4656/2025.6.2/32.
5. Літвінчук І. С. Ефективність комунікації в медіа під час кризи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2024. Т. 35 (74). № 1. С. 148–152. DOI: 10.32782/2710-4656/2024.1.2/25.
6. Мітчук О. А. Регіональна медіарезистентність у системі інформаційної безпеки та кризових комунікацій. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика*. 2026. Вип. 58. С. 56–64. DOI: 10.30970/vjo.2026.58.13910

7. Мітчук О. А., Матвійчук А. В. Функціональні характеристики регіональних медіа під час війни (на прикладі Рівненської області). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Т. 36 (75). № 4. С. 125–137. DOI: 10.32782/2710-4656/2025.4.2/44.

8. Овсяник В. М. Кризові комунікації в умовах надзвичайних ситуацій. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління*. 2018. № 2. С. 105–111.

9. Олтаржевський Д., Шуранов М. Модель управління кризовими корпоративними комунікаціями залежно від типу конфліктної ситуації в основі кризи. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2025. Т. 86 (1). С. 96–107. DOI: 10.17721/2522-1272.2025.86.8.

10. Mitchuk O., Kharkevych N., Horbenko A., Slotiuk T., & Bondarchuk A. The influence of regional online media on public opinion formation under martial law in Ukraine. *Salud, Ciencia y Tecnología — Serie de Conferencias*. 2024. Vol. 3. P. 1384. DOI: 10.56294/sctconf2024.1384.

References

- Baranetska, A. D. (2021). Informatsiino-komunikatsiinyi menedzhment: kryzovi praktyky [Information and Communication Management: Crisis practices]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho*, 32(71), 112–119 [in Ukrainian].
<https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.6-3/20>
- Blinov, Ye. (2023). Vplyv povnomashtabnoi viiny na rozvytok ukraïnskykh rehionalnykh media [The impact of the full-scale war on the development of Ukrainian regional media]. *The Facets of History*, 5(13), 219–229 [in Ukrainian].
[https://doi.org/10.61655/2708-1249.5\(13\).2023.219-229](https://doi.org/10.61655/2708-1249.5(13).2023.219-229)
- Burdeha, T. V. (2025). Osoblyvosti konstruktivnoi zhurnalistyky u novynakh [Features of Constructive Journalism in the News]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho*, 36(75), 211–217 [in Ukrainian].
<https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.6.2/32>
- Bystrov, A. (2025). Kryzovi komunikatsii ukraïnskykh media periodu povnomashtabnoho vtorhnnennia: teoretychnyi aspekt [Crisis Communications of Ukrainian Media during the Full-Scale Invasion: Theoretical aspect]. *Obraz*, 2(48), 81–92 [in Ukrainian].
[https://doi.org/10.21272/Obraz.2025.2\(48\)-81-92](https://doi.org/10.21272/Obraz.2025.2(48)-81-92)
- Litvinchuk, I. S. (2024). Efektyvnist komunikatsii v media pid chas kryzy [The Effectiveness of Media Communication during a Crisis]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho*, 35(74), 148–152 [in Ukrainian].
<https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/25>
- Mitchuk, O. A. (2026). Rehionalna mediarezystentnist u systemi informatsiinoi bezpeky ta kryzovykh komunikatsii [Regional Media Resistance in the System of Information Security and Crisis Communications]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Zhurnalistyka*, 58, 56–64 [in Ukrainian].
<http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.58.13910>

Mitchuk, O. A., & Matviichuk, A. V. (2025). Funktsionalni kharakterystyky rehionalnykh media pid chas viiny (na prykladi Rivnenskoï oblasti) [Functional Characteristics of Regional Media during the War (based on Rivne region)]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 36(75), 125–137 [in Ukrainian].

<https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.2/44>

Mitchuk, O., Kharkevych, N., Horbenko, A., Slotiuk, T., & Bondarchuk, A. (2024). The Influence of Regional Online Media on Public Opinion Formation under Martial Law in Ukraine. *Salud, Ciencia y Tecnología — Serie de Conferencias*, 3, 1384.

<https://doi.org/10.56294/sctconf2024.1384>

Oltarzhevskiy, D. O., & Shuranov, M. (2025). Model upravlinnia kryzovymy korporatyvnymy komunikatsiamy zalezno vid typu konfliktnoi situatsii v osnovi kryzy [Model of Crisis Corporate Communications Management Depending on the Type of Conflict Situation at the Root of the Crisis]. *Scientific Notes of the Institute of Journalism*, 86(1), 96–107 [in Ukrainian].

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.86.8>

Ovsianyk, V. M. (2018). Kryzovi komunikatsii v movakh nadzvychainykh situatsii [Crisis Communications in Emergency Situations]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy. Serii: Derzhavne upravlinnia*, (2), 105–111 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.03.2026.